

**DODJELA TRINAESTOJULSKE NAGRADE
UVODNO IZLAGANJE PREDSJEDNIKA
SKUPŠTINE CRNE GORE IVANA BRAJOVIĆA**

Podgorica, 12. jul 2018.

Dame i gospodo,

Kroz sva vremena, a čini mi se najviše kroz globalnu eru, pogotovo u evroatlanskim i evropskim integracijama, uvijek ističemo što su drugi rekli ili uradili za Crnu Goru. No, siguran sam, da je došlo vrijeme da se okrenemo sebi, da prepoznamo naše prave, iskonske i novodošle vrijednosti, da iskoristimo naše potencijale, i na kraju da na našim temeljima i zidovima dignemo svoje šljeme i krov pod evropskim nebom gdje materijalno i duhovno pripadamo odvajkada.

Crna Gora je oduvijek bila usijanuo željezo na nakovnju prošlosti, koje se kovalo pod udarima budućnosti. Crna Gora je kaljena i na plamenovima Berlinskog kongresa 13.jula 1878, ali i na julskim vatrama 13. jula 1941. godine. Kao što nema kamena koji ne pamti neku žrtvu za slobodu u Crnoj Gori, a ako ičega - kamenja imamo odviše, tako, gotovo da ne postoji datum koji ne bi mogao biti imendan Dana državnosti Crne Gore. Ali, kao što se neki ljudi i djela ističu, tako se i 13. jul izdiže nad ostalim datumima, kao personifikacija crnogorskog pregnuća za slobodom iznad svega, a državom prije svega.

Bez obzira na sticaj okolnosti, vrlo često i svršenog čina pred koji je Crna Gora bila dovedena, ali i u volji i nevolji, njen put i oblik su oduvijek zavisili od vizija njenih prvaka, kako iz političkog, tako iz svih sfera društvenog života. Postoje mnogi putevi koje su Crnogorci birali, koje su prešli, koje su osvajali... A nijedan naš put nije bio lak, niti bez prepreka... Ali je svaki, prije ili kasnije, savladan i propučen, sa velikim materijalnim, duhovnim, i onim najtežim – ljudskim žrtvama. Ipak, Crna Gora je preživjela. Crna Gora je ustala. Crna Gora se uspravila. Riješena kao nikad da svoju sudbinu drži u svojim rukama i da sa najrazvijenim zemljama i demokratijama u svijetu krči civilizacijski put ka narednim vjekovima.

Međutim, po navici, istoriju gledamo kao pregnuće zajednice, a često zaboravljamo glavnu ulogu pojedinca u uzdizanju čovjeka i čitavog društva. U tom nesavršenom umu čovjeka, koji je mikrokosmos za sebe, sazdan od čitavog niza galaksija koje su u stvaralačkoj ili destruktivnoj sinergiji ili sukobu, postoji elementarna potreba za slobodom, koja može da se zove i inat, i prkos, i hrabrost, i junaštvo... ali je elementarna i ljudska, a istorija me obavezuje da kažem još – i sasvim crnogorska, bez dileme.

Crnogorci su pokazali da kao malo koji narod na zemljinoj kugli, upravo imaju taj slobodoumni i slobodarski DNK, koji se posebno iskazao 13. jula 1941.godine, kao posljedica svih onih gena koji su slobodoljubivi ustanici ostavili svojim potomcima u nasljeđe, ali i u amanaet. Što reći, osim – Slava im za obraz, čast, slobodu Crne Gore koju su prve decenije i ratovi XX vijeka vratili vjekovima nazad, ali i prve decenije

XXI vijeka povele u vjekove naprijed, prije svega zahvaljujući pojedincima koji se nijesu odrekli našeg identiteta, a onda nanovo izvajali crnogorski duh, i vratili ih na nezamjenjivi kurs i put obnove nezavisnosti i samostalnosti Crne Gore za sva vremena.

Među njima je ime i djelo dr Vukića Pulevića, koji je ovu nagradu zaslužio mnogo prije, ali uvaženi profesor zna da ljudi kasne, a djela se rađaju na vrijeme, kao njegova. Takođe, niko kao Krsto Andrijašević ne zna da se u liniji života ne čita umjetnost, već umjetnost čita i linije i tačke i crte čovjekovog života, onim poetskim esperantom koji prvo naučimo od muzike - koju je gospodin Asanović naučio od života i teorije, a onda je prenio na mnoge generacije mladih umjetnika; sa istom predanošću i žarom kojim je profesor Čirgić utemeljivao crnogorski jezik u bit crnogorskog identiteta.

Zavjetnici 13.jula, kao i dobitnici Trinaestojulske nagrade su ostavili dubok i neizbrisiv trag u prošlom i našem vremenu, kao što su naše rijeke ostavile duboke i neizbrisive klisure - ne na geografiji, već na obrazu Crne Gore. I svaki naučni, društveni ili umjetnički rukopis je duboka identitetska bora u baštini Crne Gore. Trebalo nam je mnogo, ali je došlo vrijeme, da se oslonimo na sebe. I oslonili smo se. Na svoje instinkte i pregnuća. Na našeg čovjeka i crnogorske institucije.

U ime Skupštine Crne Gore i u svoje lično ime čestitam Vam Trinaestojlsku nagradu.